

مهولود باوه مراد ئەندامى مه كتهبى سياسى يه كگرتوو بالى موخافيز كار زاله به سه ر راگه يانندن وسياسه تى يه كگرتوودا به شى يه كه م

دیدارى هيمن و هه لگورد ئيراهيم
فوتۆ : هيمن

● مهولود باوه مراد- ئەندامى مه كتهبى سياسى يه كگرتوو ئيسلامىي كوردستان، بۆچوونه جياوازه كانى له سه ر شىوازى حيزبايه تى و پيشهاته سياسيه كان، له و شتانه ن كه له هاوړيكانى جيا ده كه نه وه. ئەو زياتر له عه لمانيه كى سياسى ده چي ت تاوه كو واعيزكى دينى و ئەو شىوازه ي كه ئەو بۆ يه كگرتوو پيشنياريدە گات، هاوشيوه ي حيزبكه زياتر له داد و گه شه ييدانى توركيawe نزيكه.

لشين له م جاوييگه وتنه دا مهولود باوه مراد ده دوتيت له سه ر هه نديك باهه تى هه ستيار به خودى يه كگرتوو ئيسلامىي و ئاينده ي ئەو حيزبه وه.

له مه كتهبى سياسىيدا به دينا كرپت، ئايا ئەمه ريكه وتنيكى پيشوه خت نيه؟ ئەمه ماناي ئەوه نيه كه سيناريۆيەك له ئارادا بووه بۆ ئەوه ي كه هه مان ستاف ده رچه نه وه؟

مهولود باوه مراد: ئەوه ئەو خه لگه يه وا ده نگ به و ده ستبه ده دن، كه ده نگيشيان بۆ داي، تۆش چارت نيه، ئەگه ر تۆ ده لبيت ئەوه سيناريۆيه، واته خۆمان پيشوه خت ده ستبه يه كمان ئاماده كردوه، من به شه كه ي خۆم ئاماده م به رگري بكه م كه هه يچ سيناريۆيه ك له ئارادا نه بووه، هه ر سيناريۆيه كيش شك ده به يت، ده توانيت پيتمبيت، له گه ل ئەوه شدا دوو ئەندامى مه كتهبى سياسىي خويان نه پالوت و هه لته بژيردرانه وه.

له ناو شورا شدا ترس و شه رم نيه، له شورا دا ٣٥ كه س هه يه و له م ٣٥ كه سه دوازه ي ده بيته ئەندامى مه كتهبى سياسىي، ده ي جيگرو دووان يه ده گ، هه رگيز له وتنى راستيه كاندا كه س شه رمى له كه س نيه، كه س ئاماده نيه موزايده

تايه تيش بۆ سه ر جه م باه ته كانى رۆشنيرى و ريكه خستن دروستكراوه، ئەمه به شى يه كه مى كۆنفرانس بوو، به شى دووه مى كۆنفرانسىش برىتوبو له سه ر له نوئ ريكه خسته وه ي مه كتهبى سياسىي، له يه كه م دانيشتنى شو راي پاش كۆنفرانس مه كتهبى سياسىي هه لئيردرايه وه به ي ئەوه ي بچو كزين كيشه يان كوتله و كوتله كارى دروستبيت، ره نگه بوتريت له وانده شيروخه تى بۆ كرا بيت، يا خود بوتريت خۆ هه يچ نه گۆراوه، به لام هه ر گۆراي كيش روويدايه ئاسايى بوو، سه ربارى ئەوه ي كه وا ره خه ي زۆر شه فاف هه بوو، بچو كزين كيشه دروسته بوو، زۆر به ساديه ي له سه عات يه ك بۆ سه وت و نيو هه موو مه كتهبى سياسىي هه لئوشيرايه وه و ته نها شو را و ئەمىندارى گشتىي مايه وه و دواتر مه كتهبى سياسىي و به رپرسي مه كتهبه كان و به رپرسي مه لبه نده كانيش هه لئيردرانه وه.

لشين: له دواى كۆنفراسه وه هه يچ گۆرايكي ئەوتۆ

لشين: يه كگرتوو له م دوايانه دا كۆنفرانسى كرت و يادى ئيعلانى كرده وه، كۆنفرانس چ گۆرايكي دروستكرد؟

مهولود باوه مراد: له رووى مه ده ئيه وه، كۆنفرانس برىارى كۆنگره ي چوار بوو، كه وا له نيوان كۆنگره يه ك و كۆنگره يه كى تر دا ده بيت كۆنفرانسىك به سه رتت بۆ پيدا چو نه وه ي هه نديك ئەفكارو برپارو گه رانه وه بۆ ناو هه نديك كيشه ي ناو خۆمان. يه كيك له هۆكاره كانى ئەه كتيبوونى حيزب ئەوه يه كه كۆنفرانس و كۆنگره ي گه وه به سه يت، تيمه ش له و كۆنفرانسه دا گه تو گۆمان له سه ر برپارو هه لئويستى سياسىي خۆمان كرد، له و كۆنفرانسه دا برپارماندا به هه لئيردنه وه ي مه كتهبى سياسىي، به رپرسي مه لبه نده كان خرا نه وه به ر هه لئيردن، هه موو راسپارده كانى كۆنگره ش به سه رپرشرشتى مامۆستا (عه بدولرهمان سديق) كۆكرانه وه له يه كه م دانيشتنى شورا دا له دواى كۆنفرانس هه مويان تاو وتويكران، ليژنه ي

بەسەر كەسەوۈ بىكات، ھىچ شورايەك مەكتەب سىياسىيە كى مەبەست نىيە تا دەنگى بۆ بدات، نايان ئۆھ شىتەك دەزانن كە ناوى سىنارىيۇ بوويىت؟

ئىلھىن: ھالەتتىكى زۆر جىگىر ھەيەو گۆران تىايدا زۆر بە دەگمەنە، ئەمە بۆ خۇى جىگى كومانە، بۆ خۇينى تازەو ەقلى تازە نايەتە ئۆ مەكتەبى سىياسىيەھو؟

مەلۇد باوەمراد: لە كۆنگرەي پىشوردا شەش كەس لە كۆنگرەدا ەرجوو، كە رىش سىو گەنجىشان تىدا بوو، ئىمە شتىكمان نىيە لەناو يە كگرتوودا ناوى كوتلە بىت، پىشتىگىرى بۆ كەس، ئەو گۆرانكارىيانەي كە لە قىادەي حىزبى ئىمەدا كراو ە باو ەنا كەم لە ھىچ حىزبىكىدا كرايىت، ئەو ەي تازە ھاتوۋەتە سەر كرايەت، ھەمووى تازەيە لە خوشكان دووان و لە برايان شەش. مامۇستا كاروانى راستەو راست لە ئەندامى مەكتەبەو ە ھات بۆ شورائو پاشان بۆ ئەندامى يەدەگى مەكتەبى سىياسى، ئەو ە خۇينى تازەيە.

ئىلھىن: بۆ شانازى بەھو ە دەكەن كە دەنگى جىاواز و كوتلەي جىاواز لە يە كگرتوودا نىيە؟

مەلۇد باوەمراد: ئىمە دەستەبەكى رۇشنىرىي و رىكخراوئىكى مەدەنى نىن، بىرورامان جىاوازىت، خۇشحالئىن كە و لە بىرارو ھەلوئىستماندا يە كەنگىن. جىاوازي لە ھەلوئىست و بىراردا درز لەناو حىزبدا دروستەكات. ھىندەي ئىمە بوارى بىرورادە بىرئىمان لەسەر شتەكان جىاوازه، بىرورانكەم ھىچ حىزبىكى دىكە واپىت. مەن بىرورام لەگەل برادەراندا لە زۆر شتدا جىاوازه. مەن ستالىنىم لە گىنگىدان بە رىكخستىن و بىرارى حىزبدا، پىشموايە بواريكى زۆر بۆ نازادى لەناو يە كگرتوودا ەيە. لە حىزبى ئىمەدا ھەلوئىست و بىرار روونە، بىروراي جىاوازيشمان بۆ نمونە بەرامبەر ئەمىرىكا، بەرامبەر تەفسىرى قورئان و تەفسىرى دىن و شەرىعت جىاوازيە كە رەنگە ئۆھ نەيزان. ئۆھ شارەزاي حىزبەكانى دىكەش بىن، حىزب ەيە رەنگە بە كەمترىن قسەي ئەندامىكى تووشى شتى خراب بىت، لادان لە خەتى فالان و پىچەوانەي فالان و ئەو شتەنە لەناو حىزبەكانى تردا ەيە، بەلام لە حىزبى ئىمەدا ئەو شتەنە نىيە.

ئىلھىن: لە مامەلەتادا لە حىزبىكى ماركسى دەچن تا حىزبىكى دىموكرات، بۆ نمونە لانەدان لە بىرارى قىادەو جەختكردەنەو ەتان لەسەر تۆكەمەي رىكخستىن؟

مەلۇد باوەمراد: كوى ەيە وانەبىت؟ ئۆھ

دەتەنەوئىت بلىن ئەو رەخنەيەي كە لەناو كۆمەلگەدا ەيە، پۆستە لەناو حىزبىشدا ەبىت، ئىمە ئىمانغان بەو رەخنەيە ەيە، بەلام رەخنەيك نا كە ھەلمانىو ەشتىتەو، يە كگرتو و حىزبى بە چوار چۆھى دىن و خوار ئەخلاق دانەناو، خەلكى تر دەلەت پابەندبوونى تۆ بە حىزبەكەي ئىمەو، پابەندبوونە بە مېژوو ەو، پابەندبوونە بە يەك پارچەيەو، ەشە دەلەت پابەندبوونە بە خوار بە دىن، بەلام ئىمە دەلەت حىزب چوار چۆھىەكى مۆيە.

ئىلھىن: يە كگرتو و حىزبىكى سىياسىيە، يان رىكخراوئىكى ئايىنى؟

مەلۇد باوەمراد: بە تەكىد يە كگرتو، رىكخراوئىكى ئايىنى نىيە.

ئىلھىن: بەلام يە كگرتو بە دوو شۆھ كاردەكات، يە كەمىان؟ كار كىرەنە لەسەر سىياسەت،

دوومىان؟ كار كىرەنە لەسەر دەعوە؟

مەلۇد باوەمراد: ئەو راستىيە كە ئىمە حىزبىكى ئىسلامى كوردستانىن، رەوتمان لەگەل رووداو سىياسىيەكانى كوردستاندايە، لەو شتەندەي كە پەيوەندىيان بە بەرژەو ەندىيە بالاكانى خەلكى كوردەو ەيە، حىزب ئۆرگانىكى رەمىيە لە كۆمەلگادا، تۆ سەبرى يە كىتتى و پارتى مەكە كە ھەردووكيان دەسلەتن و بە حىزب ناويان دەبىت، سەبرى ئەو بەكە كە حىزب ئۆرگانىكى نارەمىيە لە ولاتدا، چالاكىيەكانى ئاراستەي دەسلەتە. تۆ دەتەوئىت بلىت ئۆھ لەسەر بابەتە دىنىي و ئەخلاقىيەكان بەدەنگ دىن و بابەتەكانى دى واز لىندىن، منىش دەلەت ئەو راستە، ئىمە كە حىزبىكى ئىسلامىن و ئەو شۆئەي كە بىرارە كانمانى لىو ەردە گرەن قەناعەتتىكى ئىسلامىيە، لەبەرئەو ە سىروشتىيە كە بەو جۆرە بابەتەنە ھەلدەچىن و ھەلوئىست ەردە گرەن.

ئىلھىن: لەبەرئەو ەيە كگرتووى ئىسلامى بەر لەو ەي حىزب بوويىت، ەكو پۆرژەيەكى دەعو ە بوونى ھەبوو، ئىستا رەمزەكانى ئەو دەعو ە لە سەر كرايەتى ئەم حىزبەدان، زۆرچار ەست بەو ە كىرەت بە ئىروانىنىكى دەعو ەيەو مامەلە لەگەل بابەتە سىياسىيەكاندا دەكەن؟

مەلۇد باوەمراد: بۆ ئەو ەي بۆتى بەسەلئىم كە مەن يە كىكەم لەو كەسانەي داوودەكەم ناين و سىياسەت لانىكەم پۆلئىن بىرئىن، چونكە ئەم دووانە دوو شتى جىان، دوو خەلكى جىاواز، دوو بۆچوونى

جىاواز، لە ھەمانكاتدا دوو ژىنگەي جىاوازيشى دەوئىت، پىموايە سىياسەت دىباردەيەكى كۆمەلەيەتتە، نىز ئىسلامى بىكات يان غەبرى ئىسلامى، بەلام دەعو ە مامەلە كىرەنە لەگەل دىن، رەفتار، ئەخلاق، ھەر ەو ە رىكخستى پەيوەندىي مۆژ بە دىنەو، ئەمە جۆرەك لە پاكىتتى و زانىارى و شارەزاي دەوئىت، بە قەناعەتى مەن كەسەك ناتوانت لە يەك كاتدا، كەسەكى سىياسى باش و دەعو ەيەكى باشى بىت، بۆيە مەن پىموايە ئەگەر داعىيەكى باش توانى سەر كەوتوويىت، دلىنام لەسەر حسابى سىياسەتە كەيدەت، كەسەكى تىرش توانى خولىي سىياسى خۇى زىادكات، خۇى بەرەو پىش بەرەت، لايەنى دەعو ەكەي دەپو كىتەو، چونكە ناتوانت لە يەك كاتدا ئەم دوو شتە گەورە ھەلگىرت، ئەگەر بىرارىيەت دەعو ە پەيامى خوا بىت بۆ سەر زەوى و سىياسەتتىش بىرئىت لە بەرئىكردى مەسلەحتەي گشتى، خەلكى چۆن دەتوانت ئەم دوو شتە قورسە بەيەك دەست ھەلگىرت، راستە يە كگرتو تا ئىستا ئەو ەي كوردو، جا مەن پىموايە كە يە كگرتو ئىسلامى لە كۆنگرەي چوارى و بەتايەتتىش لە كۆنفرانسى ئەم دووايەدا زۆر لەسەر ئەم خالە راو ەستاو ە كارى جدىشى بۆ كوردو ەو زىاترىشى بۆ دەكەن، مەن لەو كە سانە نىم بترسم لە جىاكردەنەو ەي دىن لە دەولەت، بەلام بەو مانايە لىم ئىمەگەن كە سىياسەت لە دىن جىا دەكەم ەو، بەلام دەبىت ئەم دوو شتە پۆلئىن بىرئىن، بە نمونە ئىستا كە جىامان نە كوردو ەتەو، كەسەك كە دەعو ە كەت و ناوئىشى مەكتەب سىياسىيە، بە سىروشتى حال ەم ەو جۆلەيەكى بە سىياسىيەنە دەخوئىرتەو، لەبەرئەو ە زۆرچار كە بەناوى سىياسەتەو ە دىچىنە ناو دەعو ەكەو، ئەوئىش لەگەل خۆمان قەدەغە دەكەن، بۆ نمونە؛ سەرىپۆش كە شتىكى دىنىيەو لە ھەموو دنيا نازادە، كەچى لىرە خوئىدەنەو ەيەكى سىياسى بۆ دەكرەت، چونكە ئىمە حىزبىكى سىياسىن و چەمكى دەعو ە شمان لەگەل خۆمان كۆ كوردو ەتەو، لەبەرئەو ە ترسم لەو ە نىيە كە سىياسەت تىادە چىت لەم حىزبەي ئىمەدا، ترسم لەو ەيە كە دەعو ەكە تىبچىت بە ھۆى سىياسەتەو، ئەم چەمكە ناسكانە لەناو دنياي سىياسەتدا وشك ھەلدەن و دەكەو ە زۆر كارىگەرى بەرژەو ەندىي و مەملەت، كە لە ئەنجامدا دەعو ەكە دەھارەت و قەيرانى بارە سىياسىيەكە دەگوئىتەو ە بۆ سەرئىشنى دەعو ەكە، واتە دەعو ەكە باجى قەيرانە سىياسىيەكە

لغین: له گهل ټو ترسهی ټوډا له ټيکه لوبونی دعوو سیاست، بهلام وا دهرده که ویت ټووی که وا برپاری سیاسی په ککرتووی به دهسته له ټیستادا داعیبه کان، نه ک سیاسیبه کان؟

مه ولود باوه مراد: دیاره من که سم پوړین نه کړدوه، فلان داعیبه و فلان واعیبه و فلان سیاسیبه، ټو و کو رزنامه نووسیگ چی ده بییت مافی خوته، بهلام ماوهی سیازده سال بهسه بو ټووی که ټو برپایه له سیاستدا قال بن، من به پیچه وانه ده بییم ټو برپایه له که ده یانوانی ده عوه بگه یه نه دلله کان و مالله کان له ماوهی ټم چند ساله دا به هوی ټيکه لوبویان له ته ک سیاستدا له بوری ده عوه که دا زعیف بوون.

لغین: له په ککرتوودا باس له بوونی دوو کوتله ده کړیت، کوتله په کی ریفرمخوازو کوتله په کی موخافیز کار، دوتړیت برپاری قیادهی حیزبیش به ده ست کوتله موخافیز کاره که وپه؟

مه ولود باوه مراد: ټو من به کامیان داده نییت؟ به هر حال مادام ټو وهلامی من ناده پته ووه، من وهلامت ده ده مه ووه، ټو حیزبه دوو لایه نی هیه؛ ده عوه و سیاست، هه ردو و کمان ټيکه لوبو کړدوه، ټووی که ټو ناوی ده نییت دوو جهمسهر، من پیته ده لیم ټیهمام، چونکه من پیماوه سیاست زه وره تته، رایه کی تریش گرنگیدانی ده عوهی زیاتره، بهلام هه رگیز من ټو ټیهمامه م نیه که ټو برپایه تر هه یه تی، چونکه پیماوه ده بییت خومان په کلاسیکه یه نه بو په کیک له م دوو کاره، چونکه هه ردو و کیانمان پیناکریت، گهر هه ردو و کیانمان کړد، ټو لایه کیان زایه ده که بن، بهلام ټو بهوشپوهی وینای ده که یه و ناوی ده نییت سیاسی و موخافیز کار، ټو هه شتیکی تره، بهلام خوا ده زانیت موناقه ششمان له و باره و هیه له گهل په ک نه کړدوه.

لغین: ره تگه دهر نه که وونی مملانیکان له نیوان ټم دوو باله ی په ککرتوودا هوکاری ټو هه بییت که سیاسیبه کان لاوزن یان شهرمن؟

مه ولود باوه مراد: لاوز بوون مه قبول نییه، بهلام شهرمن بوون مه قبوله، حقی خویته من شهرم له زوړتیک له براکانی سهر کړدایه تی و مه کته بی سیاسی بکهم، ټو هه عیب نییه، بهلام لاوزنی عه یه یه.

لغین: هه ست به ووه ده کړیت که ټیرواینه کان بانی موخافیز کار به سهر راگه یان دن و سیاستی په ککرتوو زاله بو نمونه ټو هه نده ی بهرگری له

شته ټاینیه کان ده کات ټو هنده بهرگری هینده بهرگری له شته سیاسیبه کان ناکات، بوپه ده بییریت ټو هنده ی و عهز به کومه تگه دهدات، هینده کار له سهر بهرنامه ی سیاسی ناکات و بهرنامه یه کی سیاسی روونی نییه؟

مه ولود باوه مراد: له مه دا قسه ی کورم ټو هیه که ته نیت بکهم، هه ټو هه شه وایکړدوه له باسی گنده لیدا لاوز بن، خه لک واده زانیت که ده ترسین، له دویای نیسلا میشا هه رویه، به مه لاین زولمی جوړ او جوړ ده کړین و ټو هنده ی بو شته ټاینیه کان دینیه سهر جاده، بو شتی تر نایه بن، هو شیارمان له و بواره ده که مته.

لغین: دوتړیت ټو هوهی برپاری سیاسی په ککرتووی به دهسته، ټوانه من که خه لکی ده شتری هه له بجهن، واته ټوان کونترولیان کړدوه؟

مه ولود باوه مراد: زوړ به ی حیزبه کان دویا هه روان، وایکده که ویت حیزبیک له رزوه لالت یان له رزوناوی ولاتدا به هیزیت، له هه له بجهش ده عوه زوو گه شه ی کړدو ناوچه یه کی نازاد کراو بووه و خه لکی بانگخوازی باشی لیپوه که خه لکیان بو لای ته یاری نیسلا می راکتیاوه، من له سالی (۷۹) هاتو مته نیو ته یاری نیسلا می، ټو هه شتیکی سرو شتیبه، حیزبیک له ناوچه یه کدا به هیزیت.

لغین: دوتړیت له په ککرتوودا هه ولیریه کان گله بیان هه یه؟

مه ولود باوه مراد: هه ولیریه کان با گله ی خویان بکهن، ټو هه شتیکی باشه و پیشمخوشه ټو پرسیاره له من ده که یه، من له کاتی کونگرده به برا هه ولیریه کانم وت که خوتان په ک چاو بکه نه ووه، با په ک دووانیکان بو سهر کړدایه تی ده رچییت، ټوان خویان جیاواز بوون، من په یوه ندم پیوه کړدن و تم ټو هه که ستان هه یه پالپورا بیت تا ده نگی بو بدین و خه لکتان بو هانیده بن، بهلام ټوان خویان جیاواز بوون، زوړ حزمده کړد هه ولیریه کان بیسه پیش، ټوان ده نکه کانبان دابه شبوو. له هه ولیردا ټه زمه ی کادیریان بو سهر کړدایه تی هیه. کړدنه و هیه مدله بندیکی تر له هه ولیردا په یوه ندی به رو بهری گه ووهی شاروه هیه.

لغین: دوتړیت مه کته بی سیاسی له ناستی بهرهمینانی برپاری سیاسییدا لوازوه؟
مه ولود باوه مراد: برپاریکی سیاسی نه بووه، ټیمه

لئی بکشینه دواوه، یان لئی بیخه مین، یان قسه ی له سهر نه که بن، کاری سیاسییش هه روا ناسان نییه.

لغین: دوتړیت ټه مینداری په ککرتوو هه یه نه ی هیه به سهر ټه ندامانی مه کته بی سیاسیبه ووه؟

مه ولود باوه مراد: ټه گهر هه یه نه ی نه بییت، حیزب هه لده و شینه ووه، هه یه نه بو هه موو شتیگ زه وره، هه یه نه مه فیه میکی خراب نییه، ره نکه به ویت بلیت که ماموستا دیکتاتوریکه به سهر نیوه ووه، هه رگیز شتی وانیه و برپار به کوی ده نگی ده دریت و ماموستاش مافی خویته تی ریزی لیگیرییت، هه موو مه کته بی سیاسی و سهر کړدایه تی پالپورا بو بو ټه میندار، بهلام په کیک حهوت ده نگی و هه شت ده نگی و سیازده ده نگی و ماموستاش سیسده و حفتا ده نگی هیتا.

لغین: بوچی په ککرتوو نه یوانیوه نمونه ی جیاوازی و فره ی پیشکه شبکات؟

مه ولود باوه مراد: ټو ده ویت چی بکه بن، جیاوازی، په ورو ده مان جیاوازه، ټیوه ده تانه ویت شتیگ به ټیمه بلین که جیاوازه له گهل عورفی ټم مه مله که ت و ولاتدا.

لغین: بو له په ککرتوودا سوپری ټه مینداری دیارینه کراوه؟

مه ولود باوه مراد: له ولاتانی ده ور بهری ټیمه له هیچ شوتیک وانیه، ټیوه ده تانه ویت بیده یه که به ټیمه بکهن، ټو هوه ټیوه ده بلین خیلافی عورفی سیاسیبه له ناوچه ی ټیمه دا، بهلام ورو زانندی ټم پرسیاره شتیکی باشه.

لغین: بو کادیری سیاسی نوئ له په ککرتوودا دهر ناکه ویت؟

مه ولود باوه مراد: کادیری سیاسی به ناسانی دهر ناکه ویت و له سهر کړدایه تی کادیری نوئ هیه، کومه لیک گه نه ج هاتوون، ټو هه نده ی له یه ککرتوودا خویتی تازه دیت، له حیزبی تر دا نایه تته پیش هوه، خه لکیش به یه کیتی و پارتی ناویریت، یان مه عا شه که ی ده بریت یان به قاچ هه لیده واسییت، بو یه یه خه ی ټیمه ده گرن، بو ټو هوه و ټو هوه ناکه بن و تاوانبارمان ده کهن، روو به روو بوونه و هوه گنده لئی به به لگه و ژماره ده کړیت، کوردستان بیژماره ترین ولاته له دویادا.